

Program 10: Podpora prevence a řešení zdravotních rizik sociálně vyloučených osob

Anotace:

Ve spolupráci s územním celkem (ÚC) bude OSZ nabízet odbornou podporu zejména:

- při nastavení procesu zjišťování potřeb v oblasti zdraví (cílová skupina, poskytovatelé zdrav. a soc. péče, komunita),
- vytváření a fungování multidisciplinárních týmů,
- zajištění kapacit zdravotních a zdravotně sociálních služeb,
- motivaci cílových skupin k prevenci a péči o vlastní zdraví,
- zavádění programů k ochraně veřejného zdraví,
- sdílení příkladů dobré praxe a podpoře inovativních projektů k ochraně zdraví,
- osvětě v oblasti zdraví.

Kritéria/ ukazatele		Popis plnění ukazatele	Nástroje obce	Popis výchozí situace v lokalitě (obec)	Vyhodnocení závěrečného posunu v lokalitě
I. Obec aktivně podporuje zdravý životní styl obyvatel, prevenci a dostupnost primární a specializované zdravotní péče pro své obyvatele.	Obec realizuje ucelený plán opatření, která aktivně podporují dostupnost zdravotní péče (primární i specializované, včetně psychiatrické) včetně podpory systémových i potřebných pilotních/ nesystémových služeb na zdravotně sociálním pomezí s cílem zlepšit dostupnost	Obec činí aktivní kroky k zajištění dostupnosti zdravotní péče pro obyvatele na základě obecně dostupných dat. Obec si je vědoma ztížené dostupnosti zdravotní péče pro některé skupiny obyvatel. Obec shromažďuje základní data o dostupnosti zdravotních služeb - bez hlubší systematické analýzy dat a zjištěných potřeb cílové skupiny obyvatel.			
		Obec má vytvořen multidisciplinární tým pro oblast zdraví, zahrnující zástupce veřejné správy, poskytovatelů zdravotních, sociálních a navazujících služeb a zástupce cílových skupin (pacientů, obyvatel). Prostřednictvím týmu mapuje dostupnost služeb na základě vícezdrojových dat. Vytváří plán zajištění zdravotní péče, aktivně zjišťuje další možnosti zvýšení dostupnosti zdravotní péče v obci. Plán realizuje dle vlastních možností.	Existence plánu pro zajištění dostupnosti zdravotní péče. Existence nástrojů k pravidelnému zjišťování dat o dostupnosti zdravotní péče - jako jsou mapy dostupnosti zdravotní péče, rozpad statistických údajů o výskytu chorob a nákazy, predikce výskytu, poznatky poskytovatelů zdravotních, sociálních, zdravotně sociálních a navazujících služeb (počty pacientů/ klientů, obecné údaje o trendech výskytu chorob nebo nákazy, úspěšnost preventivní péče, objektivně vnímané potřeby klientů/ pacientů, apod.).		
		Obec realizuje plán zajištění dostupnosti lékařské péče, aktivně vyhledává a dle možností realizuje alternativní způsoby zajištění prevence a zdravotní péče. Cíleně se zaměřuje na skupiny obyvatel, pro které může být zdravotní péče nedostupná (senioři, osoby se ZP, rodiče pečující o malé děti, osoby pečující, mladiství, osoby ohrožené sociálním vyloučením, osoby ohrožené závislostmi, apod.). Obec realizuje plošná opatření ve prospěch veřejného zdraví. Opatření reagují na vnější podmínky (dostupnost lékařské péče v lůžkové, ambulantní i terénní formě, včetně specializované péče, dostupnost zdravotně-sociální péče, sociálních a neformálních služeb, zázemí pro poskytování zdravotní péče, apod.) a vnitřní podmínky (povědomí obyvatel o významu prevence v ochraně zdraví, možnostech a dostupnosti lékařské péče, porozumění sdělovaným informacím, motivace k péči o vlastní zdraví, apod.).	Dostupné národní/ mezinárodní projekty, dotační tituly a granty za účelem rozšíření kapacit zdravotních služeb zvyšujících dostupnost zdravotní péče - primárně sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (SAS), terénní programy a zdravotní péče poskytované ve vlastním sociálním prostředí pacienta (domácí péče), projekty typu "medici v ulici", online poradny a zdravotní služby, zdravotně sociální služby, zdravotní mediátor, proškolení terénní pracovníci obce, zapojení škol, apod. Programy zaměřené na sanaci zdravotně nevyhovujících veřejných a ubytovacích prostor, dostupné hygienické služby a pomůcky, veřejná místa pro zdravý pohyb a relaxaci.		

II. Obec aktivně realizuje cílenou osvětu obyvatel.	zdravotní péče. Realizaci plánu pravidelně vyhodnocuje a zpracuje doporučení.	Obec průběžně realizuje ucelený plán opatření, která aktivně podporují dostupnost jak primární tak specializované zdravotní péče. Opatření jsou krátkodobého a střednědobého charakteru, jsou vzájemně provázána a zahrnují přesah do systémových opatření na úrovni kraje nebo státu. Opatření jsou opřena o aktualizovaná data poskytovatelů služeb a zjištěných potřeb obyvatel se zvláštním zaměřením na znevýhodněné skupiny obyvatel. Opatření zahrnují téma veřejného zdraví. Je nastaven nezávislý mechanismus průběžného měření dopadu opatření včetně vnímání cílové skupiny.	Přehled dotačních titulů, příkladů dobré praxe z jiných regionů, případně ze zahraničí. Nástroje k evaluaci plánu - průběžný hodnotící mechanismus nastavený multidisciplinárním týmem na základě standardizovaného mechanismu sběru dat.		
		Obec cíleně motivuje obyvatele k péči o vlastní zdraví se zvláštním zaměřením na skupiny ohrožené nízkým využitím zdravotní péče a prevence, identifikované v rámci činnosti multidisciplinárního týmu. Obec aktivně pracuje na odstranění vnějších nebo vnitřních bariér bránících přístupu ke zdravotní péči a prevenci.	Motivace obyvatel prostřednictvím přímé podpory a pomoci ve vyhledání a využití zdravotní péče (terénní práce, sociální a zdravotně sociální služby), ocenění za využití služeb (např. formou zpřístupnění městských rekreačních služeb, bonusy na nákup zdravých potravin, apod.), doprovod do zdravotních služeb a umožnění čerpání zdravotních služeb v přirozeném prostředí obyvatel, apod.		
	Obec realizuje průběžnou osvětovou kampaň o významu prevence a péče o zdraví. Kampaň je svou formou cíleně zaměřena na různé cílové skupiny obyvatel tak, aby byly informace srozumitelné a měly potenciál motivovat obyvatele k péči o vlastní zdraví i zdraví veřejné.	Obec realizuje dílčí osvětová opatření, opatření jsou realizována nepravidelně nebo ad hoc dle situační potřeby (např. výskyt epidemie, propojení s národní kampaní, apod.). Opatření jsou založena na vlastních poznatcích obce a jsou zacílena na omezený okruh cílových skupin (např. obyvatelé ohrožení sociálním vyloučením).	Interaktivní setkání, přednášky, besedy, informační setkání v rámci terénní práce, informace na webových stránkách, sítích, v místních médiích.		
		Obec má sestavený multidisciplinární tým tvořený zástupci veřejné správy, poskytovatelů zdravotních a sociálních služeb, případně navazujících služeb (prevence, bezpečnost, vzdělávání, apod.), který mapuje povědomí obyvatel o péči o zdraví a definuje cílové skupiny, na které je třeba se v rámci osvěty zaměřit (např. senioři, rodiče, mladiství, osoby ohrožené sociálním vyloučením, osoby s postižením, apod.). Na základě zjištěných poznatků navrhuje cílené osvětové aktivity pro jednotlivé cílové skupiny.	Usnesení orgánů obce o existenci multidisciplinárního týmu, výstupy mapování povědomí obyvatel (např. průzkumy, dotazníky, rozhovory, ankety), záznamy z jednání týmu obsahující konkrétní návrhy cílených osvětových aktivit. Nástroj k vymezení cílových skupin.		
		Obec realizuje plošné a cílené osvětové aktivity na základě poznatků multidisciplinárního týmu. Má sestavený harmonogram aktivit, které na sebe vzájemně navazují, a to v rámci obecné prevence a péče o zdraví (prevence civilizačních onemocnění, zdravý životní styl, hygiena, veřejné zdraví - prevence šíření chorob, péče o psychické zdraví apod.) a cílených témat dle jednotlivých cílových skupin a oblastí péče o zdraví (např. zapojení do pohybových aktivit, zdraví strava, pravidelné preventivní kontroly, měření tělesných a krevních parametrů, dostupnost pomoci, včetně poradenských linek a online pomoci, závislosti na návykových látkách, včetně alkoholu, hygiena prostředí, včetně kvality bydlení). Obec navazuje na národní/ krajské kampaně. Osvětové aktivity realizuje prostřednictvím stávajících poskytovatelů zdravotních, sociálních a navazujících služeb, a vlastní činností obce (informační materiály, organizace přednášek, besed, informace na webových stránkách a na sítích, apod.).	Plán osvětových aktivit kombinující komunikační nástroje uzpůsobené potřebám jednotlivých cílových skupin (písemné ve formě letáků, návodů, adresářů s kontakty služeb, odkazy na odborné materiály a studie, elektronických ve formě webových informací, upoutávek a informací na sociálních sítích, napojení a propagace existujících aplikací k prevenci a ochraně zdraví, verbální osobní osvěta skrze terénní pracovníky, poskytovatele sociálních a navazujících služeb, škol, obecních pracovníků, šíření informací skrze "ambasatory" jednotlivých cílových skupin, napojení na vlastní setkávání cílových skupin, propagace tématu na veřejných akcích - slavnosti, apod., deklarace významu tématu v místních médiích, politických závazcích, apod.).		
		Obec realizuje plošnou a cílenou osvětovou kampaň a má nastaven způsob evaluace osvětových opatření (zpětné vazby cílových skupin, zhodnocení zdravotního stavu obyvatelstva). Na základě evaluace dále aktualizuje plán osvětových aktivit.	Doklady o realizaci osvětové kampaně (informační materiály, soubory setkání, přednášek, výkazy činnosti terénních pracovníků a odborných pracovníků, zpětné vazby získané různými způsoby dle potřeb a možností cílových skupin (dotazníky, rozhovory, ankety na webu, škály, apod.) a vybrané dostupné údaje o zdravotním stavu a péči o zdraví obyvatel (počty registrovaných pacientů, výskyt chorob, počty osob zapojených do preventivních programů, apod.).		